AYDEDE

No. 91 — 53
CUMARTESI 6 Kasım 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Affın Hududu

Büyük Millet Meclisine bir kaç şekilde af teklifleri sunuldu ve af yapılacağına dair ortalıkta epeyce ümitler belirdi.

Eğer Devlet Reisinin önümüzdeki sene hükûmet mesaisine dair irad ettiği nutukta af meselesine temas olunsa idi ümitler elbette daha kuvvetleşir ve affın bir hükûmet kararı mahiyetini aldığı anlaşılabilirdi. O iş şimdilik sadece mebuslardan bazısının arzusunu göstermekten ileri bir mâna ifade etmiyor.

Halbuki Cumhuiryetin 25 inci yılında aftan devlet ve hükûmet reislerinin bahsetmeleri, af vaadinin onlar tarafından ileri sürülmeleri lâzımgelirdi. Herhangi bir rejimin 25 yılı doldurduğu zaman en evvel af meselesini düşünmesinden tabiî ne olabilir?

25 yıl kolay idrak edilen müddetlerden değildir; Büyük bir muvafakiyet ve mazhariyettir. Nitekim Faşizm ve Nazizm öyle bir mazhariyete eremedi. Eremediği de iyi oldu... O başka mesele!

Evet, Millet Meclisine teklifler yapıldı. Lâkin bu teklifler de siyasî suçlar için af hudut ve çehresi çok dar tutulmuştur. İleri sağcı veya solcu politikacılar hakkında yeniden hayata atılıp fikir değiştirme ve mutedil bir siyaset gütme yahut da siyasetten çekilme imkânları verilmemiştir.

Öyle sanıyoruz ki siyasî aflar çok defa kanaat tebddülüne ve itidal kesbettirmeğe yarar. Nice müfritler uzun bir mahkûmiyet devresinden sonra hürriyetlerine tekrar kavuşunca eski coşkun ve taşkın hallerini bırakarak ağır başlı, insaflı, hattâ bazan nabza göre şerbet veren birer hüviyet almamışlar; kısacası hükûmet bakımından ıslâhı hal etmemişler midir?

Âdi suçlulardan beklenen o değişiklik neden politikacılar için varid olmasın?

Eski solcu müfritlerden niceleri var ki bir aralık büyük ithamlarla ceza çekmiş olmalarına rağmen kurtulduktan sonra, devlet kapısında muti ve hattâ propagandacı elemanlar halinde hükûmet hesabına çalısmaktadırlar. Tek parti zamanında bile fedakârcasına çalışmışlardı.

Salâh kesbetmiyenlerin yine hakkından gelmeğe kanunlar hazır ve müsaittir. Binaenaleyh affın asıl ruhu sadece âdi mücrimlere değil, müfrit politikacılara da yeni bir hayat yapma fırsatını vermek olsa gerektir.

AYDEDE

H.P. ve M.P. — Ayol bütün millet peşinde, bizden fazla nesi var bilmem ki!

Projektörle Arasak

Yine Bulamayız, O Günleri!

Meclise sevkedilen iki vergi kanunu günün en mühim, hattâ tam mânasiyle tarihî meselesidir. Memleketimiz için bundan daha hayatî bir mesele tasavvur etmek güçtür. Zira bu kanunlarla öyle bir değişilik olacaktır ki yer yerinden oynıyacak değilse de bir bakıma hepimizin yaşayış tarzı büsbütün zivanasından çıkacaktır.

Sadece vergilerin artmasından dolayı mı?

Hayır. Artan vergileri fırsat bilip esnaf, tüccar ve sair eşhasın hükûmete beş verip halktan yirmi beş almaları yüzünden! Hükûmetin bu fiat artışlarına bir firen veya kontrol koyamaması yüzünden!

Vergi kanunlarını çıkarmadan önce yapılacak iş kontrol cihazını kurmak, alıp yürüyecek olan ihtikârı önlemek için Milli Korunma Kanunlarını şiddetlendirerek yeniden koymaktır. Yoksa eyvah! Dünü, bu günü mumla ararız ve mumla değil, projektörle arasak bulamayız!

İlânlar "Hakk-ı Sükût„ Değildir

Memlekette, bilhassa büyük şehirlerde, hele İstanbulda bir sinemacılık insafsızlığının şiddetle hüküm sürdüğüne şüphe yok.

Buna ihtikâr dememkle âzamî nezaket göstermiş oluyoruz. Belediyemiz bir rivayete göre sinemaları sıkı surette kontrole ve tal'mat harici bir sürü yolsuzlukları önlemeğe niyet etmiş.

Bu haberi yalnız (Hürriyet) refikimizde okuduk. Diğer refiklerimiz o işe pek karışmak istemiyorlar...

Belediyeyi kendiliğinden harekete gelmesinden dolayı tebrik ederiz. Herşey de gazetelerin şikâyeti üzerine düzeltilmez a!

Şu var ki gazeteleri hem sinema ilânı koymaktan, hem de halkın menfaatini korumaktan kimse menedemez.

İlânlar hakkı sükût değildir.

Amerikan Seçimi Üzerine

Truman kazandı; Dewey kazanamadığını öğrenince rakibine bir tebrik telgrafı çekti ve gidip yattı. Böyledir işte orada bu gibi işler!

Kazanan kazanır, kazanamıyan da küsmez, somurtmaz, kızmaz rakibini tebrik eder, gider yatar uykuya.

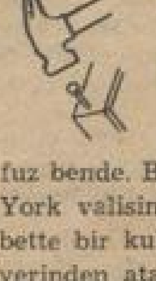

Şark zihniyetinde nasıldır acaba?

Şarklı Truman kazanınca şöyle düşünür:

— Dört sene daha bütün hüküm ve nüfuz bende. Bana karşı koyan New-York valisinin alacağı olsun. Elbette bir kulbunu bulur, şu herifi yerinden atar, sonra da imkân olursa - hem neden olmasın? Benimkiler bir gayrete gelip bir şey, bir "hafi cemiyet", bir "ihtilâle teşebbüs", bir "Bir hükûmet şeklini tagyir" dubarası hazırlarlar muhakkak - anasından emdiği sütü burnundan getiririm!

Kırk milyon, milyar, trilyon fırın ekmek ister, daha Şark kafası!

Bugünden, dünden

Göztepedeki Taş Mektepten Hâtıralar

AYDEDE'nin 50 inci sayısında dostum Refik Halit Karay "Bizim çocukluğumuzdaki tatil günleri" ni anlatırken küçük yaşında Göztepedeki Taş mektebe gittiğinden bahsediyor. Oraya dair epeyce hatıralarım var; kısaca yazacağım.

Göztepe komşularımızdan Selânikli Abdı Kâmil Bey, babamın aziz ahpabı idi. Kara sakallı, ufak tefek, lügatli lügatli konuşur, çok ciddi, yüzü hiç gülmez bir zattı. Ona müdür bey diyip dururlardı. Sebebi, Veznecilerde Şemsülmaarif, Böztepede Mektebi lâtif adındaki hususi mektepleri açışı, ikisinde de müdürlük edişi.

311 sonbaharında, Saraçhanebaşındaki evimizde Firuzağa camiinin imamı hafız Mustafa efendiden besmele demiş, elifba cüzünü bitireceğim sıra yazlığa taşınmıştık. Bir gün, komşu Abdi Bey uğradı. Selâmun aleyküm derdemez beni çağırttı; meramı imtihan; iskandil:

— Hurufu şemsiye ve kameriye kangileridir?

— Meddin, cezmin, şeddenin vezaifi nelerdir?

— Huruf-u hareke-i selaseden (vav) harfi kaç dürlu kıraet edilir?

Ben hep yutmuş, bocalıyor, ter döküyorum. Müdür bey, kaşlar, çatık, öfkeli öfkeli söylenmede

— Sad hezar hayf, yazık yazık!. Hocan her kim ise vazifesinin katiyen ehli değilmiş! "Kabilyet dadı haktır, herkese olmaz nasip" !..

Sorduğu suallerin cevabını kendi verdikten; (vav) lardan tutturup zamme-i sakile-i mebsuteye, makbuzaya, hafife-i mebsuteye misaller getirerek (ocak), (uzun), (ördek), (üzüm) gibi kelimeleri sayıp döktükten sonra babama demişti ki:

— Elimde genç fakat pek ağır başlı müstait, mukdim bir muallim mevcut. Yollayayım, mahdumu okutsun!

Ertesi sabah muallim efendi damladı. 25 yaşlarında kadar, zayıf çiçek bozuğu, terbiyeli, mahçup, Arif efendi isminde bir adamcağız.

93 harbinde ailece İslimyeden İstanbula hicret etmişler, Şemsilmaerifte okumuş, aliyülâlâ şahadetname almış, bizim komşu bey de (Mektebi lâtif) ine baş hoca tayin etmiş.

Arif efendi bize devama başladı. Nur içinde yatsın, asıl ilk hocam odur. Beni dikkatle okutur; (Aferin), (tahsin) varakaları vererek teşvikten geri kalmaz, ara sıra mektebine götürüp sınıfta oturtur, tahta başına kaldırdığı da olurdu.

O zaman, yani 312 (1896) yılında Taş mektebin erkekten kızdan haylı şakirdanı vardı. Hatırlıyabildiklerimi yazayım:

Müdürün küçük oğlu Safdir (Bakteriyoloğ Şadi Ergin merhumun küçük kardeşi); Rafet (Cahilliğe kapılarak bir kantocuya âşık olmuş, tulûat tiyatrolarında komiklik etmiş, veremden gitmiştir); Burhan (Göztepeli Celep Nuri efendinin oğlu; şimdi Tahtakalede kurdele fabrikası işletiyor); Yakup (Emekli binbaşı, Göztepede Dutluk civarındaki köşkünde mukim); Azmi (Sekiz on yıl evvel tesadüfte emekli deniz yarbayı idi); Kemalettin (Göztepe camiinin bânisi tütüncü Mehmet efendinin küçük torunu); İrfan (Doktor Ömer Paşanın ikinci oğlu) ve saire.

O vakitki kız talebelerden bazılarına şurada burada rastlıyorum. Hepsi büyük anne olmuş, boy beraber torunlara karışmışlar maşallah!..

Taş mektepte Arif efendiden başka yine Rumelili bir mubassır vardı ki hafızdı; muallim-i sânilik ederdi. Neden sonra sakal koyuvererek adamakıllı sofulaştı ama dediğim seneler yakışıklı, fıldır göz, saman altından su yürütenlerden. Bir hatunla işi pişirdiği dillere destan olmuş, türküsü bile çıkmıştı:

Haydi göğsü düğmeli
Elâ gözler sürmeli
Hafızcığın aşkından
Bayılıp da ölmeli

Muhacir Arif efendi erken çağında veremden gürledi gitti. Abdi Kâmil Bey, sonraları hususi mekteplerini başkalarına devredip Maarif nezaretinde Mekâtibi idadiye müfettişliği etti. Meşrutiyetin ilânı üzerine Göztepedeki köşkünü Meclis-i Mebusan reisi Ahmet Rıza Beyin eniştesi Camgöz Osman Paşaya satıp başka semte çekildi.

Taş mektebe gelince, yıllardanberi boş, harap halde duran binası nihayet yıktırılıp arsasına yeni tarzda bir villâ yapılmıştır. İstasyon caddesinden aşağı sapan, Erenköyüne ulaşan sokak hâlâ adını taşıyor.

Sermed Muhtar ALUS

Şopenhavr, Bakın Ne Demiş ?

★ Eğer dünyayı bir Allah yarattıysa Allah olmayı da istemem. Çünkü, dünyanın sefaleti, kalbimi parçalamak lâzımgelir.

★ Doktor insanı zâtı içinde, hâkim bütün kötülük ve garazkârlığı içinde, aksid ilmi mütehassısları da hamakat ve belâhatler içinde görürler.

★ Ölmezden evvel size şu itirafta bulunayım ki ben Alman kavmini son derecede insaniyetsiz olduğundan dolayı tenkit ederim ve ona mensup olduğumdan kızarıyorum.

★ Kadınlarla konuşmadan evvel insan, peşinen eline bir kırbaç almalıdır.

★ Kadınlar beş dakika sar'a illetine tutulmak için dokuz ay hastalığı kabul ederler.

Sosyete particileri

— Hangi partidensiniz?
— Poker partisinden!

Sarışınla esmer iki arkadaş (8)

Tuvalette

"Ferrier" in deseni

CANDARMA

Ankaranın yolları asfalt
CANDARMA
Ne olur dinle beni
Çözüver sallansın ellerim
Vur mavzerin boynuma
Dilersen bağdaş kur omzuma
Sevdiğin Kezbanlar aşkına
Ne olur dinle beni
Göreyim sallanan ellerimi;

Ankaranın yolları asfalt
CANDARMA!..

Orhon M. Arıburnu

İbsen ve Eseri

İbsen, yeni bir piyes yazmıştı: "Mimar Solness". Bunu, bazı yakın arkadaşlarına okuyor, onların tereddütlü hallerine için için kızıyor ve gururla:

— Bunu, diyordu. Allahla benden başka kimse anlıyamaz..

Nihayet piyesi sahneye koydular. İlk temsil edildiği akşam İbsen, vaktiyle eserini kendilerine okuduğu yakın arkadaşlarından bir kaçıyla beraber evine dönüyordu. Bir aralık, hiç konuşmadan yanında yürüyen arkadaşlarına döndü:

— Şimdi, dedi. Yazdığım son eseri anlıyan yalnız Allah kaldı!

Univ.-Bibl. Bamberg

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

İki gün bir gece süren uzun bir muhabereyi müteakip baktım, Yıldız telgrafhanesinde şu kısa, fakat tarihî ve mühim telgraf Erzincana çekiliyor:

Paşa hazretlerine,

"Memuriyet-i aliyelerine hasbel icap hitam verilmiş olduğundan hemen bilâ tehhür Dersaadete avdetleri irade-i kat'iye-i hazret-i padişahî iktizasındandır efendim".

Ser kâtip şehriyarî

Ali Fuat

Bu telgrafın tarihi yedi Temmuzdu; diğer taraftan sekiz Temmuz tarihiyle Mustafa Kemal Paşa mabeyni zirde sureti münderiç telgrafnamesiyle keyfiyet-i istifasından haberdar ediyordu. Bu telgrafname, yani istifaname sureti ele geçmez girenbaha vesikalardan birini teşkil ettiği cihetle kıymeti ve ehemmiyeti nisbetinde dikkatle okunmağa lâyıktır:

> Mabeyn-i hümayûn cenâb-ı mülûkâne baş kitabet celilesi vasıtasiyle atebe-i ulyayı hazret-i padişahiye
>
> Şimdiye kadar gerek zat-ı akdes-i hümayunlarına ve gerek Harbiye nezaretine vaki olan maruzatımda vatan ve milletin ve makam-ı muallây-ı hilâfetin maruz ve giriftar olduğu avakıb-ı elime ve buna karşı mutahassıl âlâm ve evza-ı milliyeyi tekmil safahat ve hakikatiyle arzettim bunu ifa etmekle mukaddesatımın nefs-i âcizaneme tahmil eylediği en yüksek ve en vicdanî vazifelerden birini yapmış oldum. Amâl ve teşebbüsat-ı übeydanemin İngilizlerce vazife suretinde değil şekl-i aharda telâkki olunmasından naşi hükümet-i seniyyelerinin müşkül bir vaz-u tazyik altında kaldığı irade ve ifham buyuruluyor. Hükûmet-i seniyyelerinin ve payıtaht-ı saltanat-ı hümayunlarının zaten ne gibi tazyik ve şerait-i elime-i inhisar altında bulunduğu gerek çakerlerince ve gerek bütün millet-i necibelerince tamamen malûm ve âyân olduğu cihetle bu tazyik ve inhisarın daha ziyade tevsiine ve bahusus pek büyük revabıt-ı sıdk-ı ubudiyetle merbut bulunduğum kalb ve âmâl-i müşfika-i hümayunlarının duçar-ı kelâl olmasına hiç bir veçhile razı olamıyacağım cihetle yalnız memuriyet-i âcizaneme değil tekmil mübahatımı vatan ve milletin ve makam-ı akdes-i hümayunlarının nuru feyz-i necatından alan pek çok sevdiğim mübarek hayat-ı askeriyeme de veda suretile arz-ı fedakârî eylerim. Makâm-ı uzmây-ı saltanat ve hilâfetin ve millet-i necibelerinin hayatımın son noktasına kadar daima hâris sadık bir ferdi gibi kalacağımı kemal-i ubudiyetle arz ve temin eylerim. Silk-i celil-i askeriden istifa ettiğimi Harbiye nezaretine arz ettim. Sıhhat ve âfiyet-i cenab-ı mülûkâneye dua ve her türlü afattan masun buyurulmalarını Cenabı Kibriyadan niyaz eylediğim muhat-ı ilm-i âli buyuruldukta ferman"
>
> Mustafa Kemal

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ali Rıza Paşa Kabinesinin Teşekkülünden Babıâlî Hükûmetinin Sukutuna Kadar

1 Teşrinievvel 1335 - 6 Teşrinievvel 1338

1

Bir Nebze Rahat Yüzü Nasıl Gördüm ?

Bir öğle üstü postahanenen makam otomobili beni daireden Babıâliye, oradan tekrar daireye, bir çeyrek sonra da köprüye, Kadıköy iskelesinin önüne götürdü. İndim, şoföre dostane bir selâm verdim, vapura girdim. İstifa etmiş, evime dönüyordum.

Evet, evime dönüyordum ve artık bu gece telefonlar beni ikide bir tâciz etmiyecek, yarın erken kalkmak mecburiyeti olmıyacak ve resmî muameleler tatsız, tuzsuz, hazmı ağır yemeklerin mideye oturuşu gibi artık dimağa yorgunluk vermiyecekti.

Hür idim, hür idim ama, dert biter mi, gazetelerde şayianın bini bir paraya... Hassatan bir tanesi pek müheyyiç: Kuvayı milliye Kartalda...

●

O Kartalda ben Feneryolunda, bu pek de emniyet bahş bir komşuluk değildi. Bir gece, sekiz kişi köşkü bastı mı veyahut sokakta beni yakaladı mı, gözlerimi Sivasta açardım, bittabi, biraz sonra müebbeden kapamak üzere...

Anadolu hareketi rüesasının yeni hükûmetten metalibi arasında zavallı posta müdür umumisinin, yazdığım gibi, tevkif ve tecziyesi keyfiyeti de vardı. Asker, sivil ve sarıklıdan bir heyet Sivasta, makine başına geçip hükûmet ile, Harbiye nazırı Mersinli Cemal Paşa ile, hattâ Yunus Nadi Beyle muhabereye devam ediyor ve tevkif, tecziye meselesinde ısrar ediyordu.

●

Benim için selâmet İstanbulun Rumeli yakasında idi. Avrupada bulunan büyük biraderimin Ayastafanostaki yani Yeşilköydeki köşküne muvakkaten nakl-i mekân ettim. Mevsim sonbahardı, İstanbulu en çok şirinleştiren ve Marmara denizine en fazla renk ve ışık saçan o ressam mevsim... Hastam nekahatte, oğlum sıhhatte, ben istirahatte idim. Bastırdığım kitaplarımdan elimde bir mikdar para da vardı. Evin geniş ve zengin kütüphanesinde veya şirin, yeşil bahçesinde ömrümüz ne âsude geçiyordu! O büyük fırtınalardan sonra, siyaset ve hastalık fırtınaları, canımızı güç kurtarmış, şimdi bu emniyetli durgun limanda ruhlarımızı dinlendiriyor, başımızı dinliyorduk.

İstanbula nadiren iniyor, az gazete okuyordum. Bıldırcın mevsimi idi de... Her gün bu en leziz av eti piliâv, pane ve ıskara şekillerinde yemek masamızda iştiha açıyor, deniz kenarlarında ve kırlardaki gezintiler iştihamızı artırıyordu.

●

Hele şükür, evin o zaman telefonu da yoktu. Bazan kapının zili öttükçe bu bana mahut telefon çıngırağını hatırlatıyor, silkiniyor, sonra kendime geliyor, (Oh!) diyordum.

Hükûmette neler oluyor, neler bitiyor, farkında değildim; zaten pek misafir de kabul etmiyor, inzivanın yüreğimdeki altı aylık siyaset tortusunu eriterek içimde bir hafiflik, açıklık ve temizlik hasıl ettiğini duyuyordum.

Böyle iki ay kadar geçti.

●

Anadoludakilerin tevkif ve tecziye talebini İstanbul, galiba vaziyet-i hazıra icabınca kabil-i icra olmadığından bahisle is'af etmedi. Efkâra da sükûn gelmiş. Kartala geldiği söylenen Kuvayı milliye de payıtahtın hay huyu arasına karışarak muhabet ve dehşetini kaybetmişti. Anadolu yakasına avdetime mahzur kalmamıştı. Yerime döndüm. Bu esnada (Peyam) ile (Alemdar) benden muavenet-i tahririye talebinde idiler. Haylı dinlenmiş ve unutulmuş olmağa da rıza göstermeğe gönlüm bir türlü razı olmamış bulunduğundan, diğer taraftan maişeti temin, daha doğrusu teshil meselesini de hal icabettiğinden bu iki gazeteden birini tercih zamanı gelmişti. Dostlarım (Alemdar) sahipleri kâh telefonla, kâh bizzat ziyaretle mütemadiyen yazı istiyorlardı. Nihayet ayda yüz elli liraya yazı göndermeğe muvafakat ettim ve ilk defa o günlerdedir ki (Nakş-ı berab) serlevhası ve (Aydede) imzasiyle fıkralar Alemdarda intişara başladı. İdarehaneye nadiren uğrar, makaleciklerimi posta ile irsal, yahut da telefonla isal eylerdim. Yani işim kolay, başım boş ve bedenim rahattı.

Kış böylece bahara yaklaşıyordu. İstanbulda Meclis açılmıştı. Ona da, mebusan intihabatına, diğer vukuat gibi lâkayıt kalıyor, yalnız, makale zemini olsun diye, vaziyet-i umumiyeyi kerhen takip ediyordum. Yazılarıma o esnada bir muharrir musallat olmuştu ve hemen haftada üç kere kendi makalelerinde bana karşı acı tarizler de bulunuyordu. Falih Rıfkının (Akşam) daki bu vaziyetine karşı müddet-i med'de vurdum duymamazlıktan geldim.

●

Ben sükût ettikçe o arttırdı, âdeta (Aydede) imzasına hücumu kendisine şiar ittihaz etti. Eski bir mektep arkadaşım olan Necmettin Sadak'ın dostane nazarı dikkatini celbetmek istedim; fakat gazetesinde bu tarizleri okumuş olması pek tabii idi, madem ki kendiliğinden ikazda bulunmuyordu, demek ki ya hakkı yoktu, yahut ikazı müsmir olmuyordu. Bir sabah, dayanamadım, mukabele ettim. Arada ömrüm oldukça âdiliğinden iğreneceğim çok çirkin bir müşateme başladı; günlerce sürdü; nihayet Necmettin Beyin tavassutu ile iki taraf da sustu.

(Alemdar) o esnada Beyoğluna (Antant), yani sabık (Levand Herald) matbaasına nakl-i mekân ediyordu. (Antant) esbak Dahiliye nazırı Mehmet Ali beyin idare ettiği bir gazete idi; tacir-i malûm onu kâfi görmemiş, Alemdarcılarla birleşerek bu gazeteyi de nüfuzu altına almıştı. Oldukça güzel döşenmiş bir odada, iki gazetenin âmiri, ayrıca Türkiye ajansının da müdürü olarak bir oturuşu, yorğunluktan şikâyeti ve mevhum hastalıklardan telâşı vardı ki seyredip dinlerken gülmemek için masanın üzerindeki (Diken) nam mizah mecmuasının resimlerine veya yazılarına göz atardım!

●

Mehmet Ali Beyin idare müdürü, muhibbi, kâtibi işgüzarı sabık Matbuat müdürü Hikmet Beydi. Hikmet Beyin telâşlı faaliyeti, terbiyeli neşesi, suyu sabuna dokunmadan mahirane idare tarzı hoşuma gider ve (Alemdar) ı terk etmemek için bir sebep teşkil ederdi.

(Devamı var)

— Hayrola yahu! Bu ne vaziyet?
— Ne yaparsın, mesken buhranı!..

Bugünden, dünden

Göztepedeki Taş Mektepten Hâtıralar

AYDEDE'nin 50 inci sayısında dostum Refik Halit Karay "Bizim çocukluğumuzdaki tatil günleri" ni anlatırken küçük yaşında Göztepedeki Taş mektebe gittiğinden bahsediyor. Oraya dair epeyce hatıralarım var; kısaca yazacağım.

Göztepe komşularımızdan Selânikli Abdi Kâmil Bey, babamın aziz ahpabı idi. Kara sakallı, ufak tefek, lûgatli lûgatli konuşur, çok ciddi, yüzü hiç gülmez bir zattı. Ona müdür bey diyip dururlardı. Sebebi, Veznecilerde Şemsülmaarif, Göztepede Mektebi lâtif adındaki hususi mektepleri açışı, ikisinde de müdürlük edişi.

311 sonbaharında, Saraçhanebaşındaki evimizde Firuzağa camiinin imamı hafız Mustafa efendiden besmele demiş, elifba cüzünü bitireceğim sıra yazlığa taşınmıştık. Bir gün, komşu Abdi Bey uğradı. Selâmun aleyküm derdemez beni çağırttı; meramı imtihan, iskandil:

— Hurufu şemsiye ve kameriye kangileridir?

— Meddin, çezmin, şeddenin vezaifi nelerdir?

— Huruf-u hareke-i selaseden (vav) harfi kaç dürlü kıraet edilir?

Ben hap yutmuş, bocalıyor, ter döküyorum. Müdür bey, kaşlar, çatık, öfkeli öfkeli söylenmede

— Sad hezar hayf, yazık yazık!. Hocan her kim ise vazifesinin katiyen ehli değilmiş! "Kabilyet dadı haktır, herkese olmaz nasip" !..

Sorduğu suallerin cevabını kendi verdikten; (vav) lardan tutturup zamme-i sakile-i mebsuteye, makbuzaya, hafife-i mebsuteye misaller getirerek (ocak), (uzun), (ördek), (üzüm) gibi kelimeleri sayıp döktükten sonra babama demişti ki:

— Elimde genç fakat pek ağır başlı müstait, mukdim bir muallim mevcut. Yollayayım, mahdumu okutsun!

Ertesi sabah muallim efendi damladı. 25 yaşlarında kadar, zayıf çiçek bozuğu, terbiyeli, mahcup, Arif efendi isminde bir adamcağız.

93 harbinde ailece İslimyeden İstanbula hicret etmişler, Şemsülmaarifte okumuş, aliyülâlâ şahadetname almış, bizim komşu bey de (Mektebi lâtif) ine baş hoca tayin etmiş.

Arif efendi bize devama başladı. Nur içinde yatsın, asıl ilk hocam odur. Beni dikkatle okutur; (Aferin), (tahsin) varakaları vererek teşvikten geri kalmaz, ara sıra mektebine götürüp sınıfta oturtur, tahta başına kaldırdığı da olurdu.

O zaman, yani 312 (1896) yılında Taş mektebin erkekten kızdan haylı şakirdanı vardı. Hatırlıyabildiklerimi yazayım:

Müdürün küçük oğlu Safdir (Bakteriyoloğ Şadi Ergin merhumun küçük kardeşi); Rafet (Cahilliğe kapılarak bir kantocuya âşık olmuş, tulûat tiyatrolarında komiklik etmiş, veremden gitmiştir); Burhan (Göztepeli Celep Nuri efendinin oğlu; şimdi Tahtakalede kurdele fabrikası işletiyor); Yakup (Emekli binbaşı, Göztepede Dutluk civarındaki köşkünde mukim); Azmi (Sekiz on yıl evvel tesadüfte emekli deniz yarbayı idi); Kemalettin (Göztepe camiinin bânisi tütüncü Mehmet efendinin küçük torunu); İrfan (Doktor Ömer Paşanın ikinci oğlu) ve saire.

O vakitki kız talebelerden bazılarına şurada burada rastlıyorum. Hepsi büyük anne olmuş, boy beraber torunlara karışmışlar maşallah!..

Taş mektepte Arif efendiden başka yine Rumelili bir mubassır vardı ki hafızdı; muallim-i sânilik ederdi. Neden sonra sakal koyuvererek adamakıllı sofulaştı ama dediğim seneler yakışıklı, fıldır göz, saman altından su yürütenlerden. Bir hatunla işi pişirdiği dillere destan olmuş, türküsü bile çıkmıştı:

Haydi göğsü düğmeli
Elâ gözler sürmeli
Hafızcığın aşkından
Bayılıp da ölmeli

Muhacir Arif efendi erken çağında veremden gürledi gitti. Abdi Kâmil Bey, sonraları hususi mekteplerini başkalarına devredip Maarif nezaretinde Mekâtibi idadiye müfettişliği etti. Meşrutiyetin ilânı üzerine Göztepedeki köşkünü Meclis-i Mebusan reisi Ahmet Rıza Beyin eniştesi Camgöz Osman Paşaya satıp başka semte çekildi.

Taş mektebe gelince, yıllardanberi boş, harap halde duran binası nihayet yıktırılıp arsasına yeni tarzda bir villâ yapılmıştır. İstasyon caddesinden aşağı sapan, Erenköyüne ulaşan sokak hâlâ adını taşıyor.

Sermed Muhtar ALUS

Şopenhavr, Bakın Ne Demiş ?

★ Eğer dünyayı bir Allah yarattıysa Allah olmayı da istemem. Çünkü, dünyanın sefaleti, kalbimi parçalamak lâzımgelir.

★ Doktor insanı zâtı içinde, hâkim bütün kötülük ve garazkârlığı içinde, akaid ilmi mütehassısları da hamakat ve belâhatler içinde görürler.

★ Ölmezden evvel size şu itirafta bulunayım ki ben Alman kavmini son derecede insaniyetsiz olduğundan dolayı tenkit ederim ve ona mensup olduğumdan kızarıyorum.

★ Kadınlarla konuşmadan evvel insan, peşinen eline bir kırbaç almalıdır.

★ Kadınlar beş dakika sar'a illetine tutulmak için dokuz ay hastalığı kabul ederler.

Sosyete particileri

— Hangi partidensiniz?
— Poker partisinden!

Sarışınla esmer iki arkadaş (8)

Tuvalette

"Ferrier" in deseni

Univ. Bamberg

CANDARMA

Ankaranın yolları asfalt
CANDARMA
Ne olur dinle beni
Çözüver sallansın ellerim
Vur mavzerin boynuma
Dilersen bağdaş kur omzuma
Sevdiğin Kezbanlar aşkına
Ne olur dinle beni
Göreyim sallanan ellerimi;

Ankaranın yolları asfalt
CANDARMA!..

Orhon M. Arıburnu

İbsen ve Eseri

İbsen, yeni bir piyes yazmıştı: "Mimar Solness". Bunu, bazı yakın arkadaşlarına okuyor, onların tereddütlü hallerine için için kızıyor ve gururla:

— Bunu, diyordu. Allahla benden başka kimse anlıyamaz..

Nihayet piyesi sahneye koydular. İlk temsil edildiği akşam İbsen, vaktiyle eserini kendilerine okuduğu yakın arkadaşlarından bir kaçıyla beraber evine dönüyordu. Bir aralık, hiç konuşmadan yanında yürüyen arkadaşlarına döndü:

— Şimdi, dedi. Yazdığım son eseri anlıyan yalnız Allah kaldı!

?

n sefaleti, kalbimi par-
ni mütehassısları da ha-
e insaniyetsiz olduğun-
ler.

ARMA

alt
erim
na
omzuma
şkına
erimi;
falt

Orhon M. Arıburnu

e Eseri

zmıştı: "Mimar Solness",
ğlarına okuyor, onların
çin kızıyor ve gururla:
hla benden başka kimse
koydular. İlk temsil e-
iyle eserini kendilerine
rından bir kaçıyla bera-
aralık, hiç konuşmadan
larına döndü:
m son eseri anlıyan yal-

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 53 —

İki gün bir gece süren uzun bir muhabereyi müteakip baktım, Yıldız telgrafhanesinde şu kısa, fakat tarihî ve mühim telgraf Erzincana çekiliyor:

Paşa hazretlerine,

"Memuriyet-i aliyelerine hasbel icap hitam verilmiş olduğundan hemen bilâ teehhür Dersaadete avdetleri irade-i kat'iye-i hazret-i padişahi iktizasındandır efendim"

Ser kâtip şehriyari

Ali Fuat

Bu telgrafın tarihi yedi Temmuzdu; diğer taraftan sekiz Temmuz tarihiyle Mustafa Kemal Paşa mabeyni zirde sureti münderiç telgrafnamesiyle keyfiyet-i istifasından haberdar ediyordu. Bu telgrafname, yani istifaname sureti ele geçmez girenbaha vesikalardan birini teşkil ettiği cihetle kıymeti ve ehemmiyeti nisbetinde dikkatle okunmağa lâyıktır:

> **Mabeyn-i hümayûn cenâb-ı mülûkâne baş kitabet celilesi vasıtasiyle atebe-i ulyayı hazret-i padişahiye**
>
> **Şimdiye kadar gerek zat-ı akdes-i hümayunlarına ve gerek Harbiye nezaretine vaki olan maruzatımda vatan ve milletin ve makam-ı muallây-ı hilâfeti[illegible]uz ve giriftar olduğu avakıb-ı elime ve buna karşı mutahassıl âlâm ve evza-ı milliyeyi tekmil safahat ve hakikatiyle arzettim bunu ifa etmekle mukaddesatımın nefs-i âcizaneme tahmil eylediği en yüksek ve en vicdani vazifelerden birini yapmış oldum. Amâl ve teşebbüsat-ı übeydanemin İngilizlerce vazife suretinde değil şekl-i aharda telâkki olunmasından nâşi hükûmet-i seniyyelerinin müşkül bir vaz-u tazyik altında kaldığı irade ve ifham buyuruluyor. Hükûmet-i seniyyelerinin ve payıtaht-ı saltanat-ı hümayunlarının zaten ne gibi tazyik ve şerait-i elime-i inhisar altında bulunduğu gerek çakerlerince ve gerek bütün millet-i necibelerince tamamen malûm ve âyân olduğu cihetle bu tazyik ve inhisarın daha ziyade tevsiine ve bahusus pek büyük revabıt-ı sıdk-ı ubudiyetle merbut bulunduğum kalb ve âmâl-i müşfika-i hümayunlarının duçar-ı kelâl olmasına hiç bir veçhile razı olamıyacağım cihetle yalnız memuriyet-i âcizaneme değil tekmil mübahatımı vatan ve milletin ve makam-ı akdes-i hümayunlarının nuru feyz-i necatından alan pek çok sevdiğim mübarek hayat-ı askeriyeme de veda suretile arz-ı fedakâri eylerim. Makâm-ı uzmây-ı saltanat ve hilâfetin ve millet-i necibelerinin hayatının son noktasına kadar daima hâris sadık bir ferdi gibi kalacağımı kemal-i ubudiyetle arz ve temin eylerim. Silk-i celil-i askeriden istifa ettiğimi Harbiye nezaretine arz ettim. Sıhhat ve âfiyet-i cenab-ı mülûkâneye dua ve her türlü afattan masun buyurulmalarını Cenabı Kibriyadan niyaz eylediğim mahat-ı ilm-i âli buyuruldukta ferman"**
>
> Mustafa Kemal

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ali Rıza Paşa Kabinesinin Teşekkülünden Babıâli Hükûmetinin Sukutuna Kadar

1 Teşrinievvel 1335 - 6 Teşrinievvel 1338

1

Bir Nebze Rahat Yüzü Nasıl Gördüm ?

Bir öğle üstü postahanenen makam otomobili beni daireden Babıâliye, oradan tekrar daireye, bir çeyrek sonra da köprüye, Kadıköy iskelesinin önüne götürdü. İndim, şoföre dostane bir selâm verdim, vapura girdim. İstifa etmiş, evime dönüyordum.

Evet, evime dönüyordum ve artık bu gece telefonlar beni ikide bir taciz etmiyecek, yarın erken kalkmak mecburiyeti olmıyacak ve resmî muameleler tatsız, tuzsuz, hazmı ağır yemeklerin mideye oturuşu gibi artık dimağa yorgunluk vermiyecekti.

Hür idim, hür idim ama, dert biter mi, gazetelerde şayianın bini bir paraya... Hassatan bir tanesi pek müheyyiç: Kuvayı milliye Kartalda...

●

O Kartalda ben Feneryolunda, bu pek de emniyet bahş bir komşuluk değildi. Bir gece, sekiz kişi köşkü bastı mı veyahut sokakta beni yakaladı mı, gözlerimi Sivasta açardım, bittabi, biraz sonra müebbeden kapamak üzere...

Anadolu hareketi rüesasının yeni hükûmetten metalibi arasında zavallı posta müdür umumisinin, yazdığım gibi, tevkif ve tecziyesi keyfiyeti de vardı. Asker, sivil ve sarıklıdan bir heyet Sivasta, makine başına geçip hükûmet ile, Harbiye nazırı Mersinli Cemal Paşa ile, hattâ Yunus Nadi Beyle muhabereye devam ediyor ve tevkif, tecziye meselesinde ısrar ediyordu.

●

Benim için selâmet İstanbulun Rumeli yakasında idi. Avrupada bulunan büyük biraderimin Ayastafanostaki yani Yeşilköydeki köşküne muvakkaten nakl-i mekân ettim. Mevsim sonbahard, İstanbulu en çok şirinleştiren ve Marmara denizine en fazla renk ve ışık saçan o ressam mevsim... Hastam nekahatte, oğlum sıhhatte, ben istirahatte idim. Bastırdığım kitaplarımdan elimde bir mikdar para da vardı. Evin geniş ve zengin kütüphanesinde veya şirin, yeşil bahçesinde ömrümüz ne âsude geçiyordu! O büyük fırtınalardan sonra, siyaset ve hastalık fırtınaları, canımızı güç kurtarmış, şimdi bu emniyetli durgun limanda ruhlarımızı dinlendiriyor, başımızı dinliyorduk.

İstanbula nadiren iniyor, az gazete okuyordum. Bıldırcın mevsimi idi de... Her gün bu en leziz av eti pilâv, pane ve ıskara şekillerinde yemek masamızda iştiha açıyor, deniz kenarlarında ve kırlardaki gezintiler iştihamızı arttırıyordu.

●

Hele şükür, evin o zaman telefonu da yoktu. Bazan kapının zili öttükçe bu bana mahut telefon çıngırağını hatırlatıyor, silkiniyor, sonra kendime geliyor, (Oh!) diyordum.

Hükûmette neler oluyor, neler bitiyor, farkında değildim; zaten pek misafir de kabul etmiyor, inzivanın yüreğimdeki altı aylık siyaset tortusunu eriterek içimde bir hafiflik, açıklık ve temizlik hasıl ettiğini duyuyordum.

Böyle iki ay kadar geçti.

●

Anadoludakilerin tevkif ve tecziye talebini İstanbul, galiba vaziyet-i hazıra icabınca kabil-i icra olmadığından bahisle is'af etmedi. Efkâra da sükûn gelmiş, Kartala geldiği söylenen Kuvayı milliye de payıtahtın hay huyu arasına karışarak muhabet ve dehşetini kaybetmişti. Anadolu yakasına avdetime mahzur kalmamıştı. Yerime döndüm. Bu esnada (Peyam) ile (Alemdar) benden muavenet-i tahririye talebinde idiler. Haylı dinlenmiş ve unutulmuş olmağa da rıza göstermeğe gönlüm bir türlü razı olmamış bulunduğundan, diğer taraftan maişeti temin, daha doğrusu teshil meselesini de hal icabttiğinden bu iki gazeteden birini tercih zamanı gelmişti. Dostlarım (Alemdar) sahipleri kâh telefonla, kâh bizzat ziyaretle mütemadiyen yazı istiyorlardı. Nihayet ayda yüz elli liraya yazı göndermeğe muvafakat ettim ve ilk defa o günlerdedir ki (Nakş-ı berab) serlevhası ve (Aydede) imzasiyle fıkralar Alemdarda intişara başladı. İdarehaneye nadiren uğrar, makaleciklerimi posta ile irsal, yahut da telefonla isal eylerdim. Yani işim kolay, başım boş ve bedenim rahattı.

Kış böylece bahara yaklaşıyordu. İstanbulda Meclis açılmıştı. Ona da, mebusan intihabatına, diğer vukuat gibi lâkayıt kalıyor, yalnız, makale zemini olsun diye, vaziyet-i umumiyeyi kerhen takip ediyordum. Yazılarıma o esnada bir muharrir musallat olmuştu ve hemen haftada üç kere kendi makalelerinde bana karşı acı tarizler de bulunuyordu. Falih Rıfkının (Akşam) daki bu vaziyetine karşı müddet-i med'de vurdum duymamazlıktan geldim.

●

Ben sükût ettikçe o arttırdı, adeta (Aydede) imzasına hucumu kendisine şiar ittihaz etti. Eski bir mektep arkadaşım olan Necmettin Sadak'ın dostane nazarı dikkatini celbetmek istedim; fakat gazetesinde bu tarizleri okumuş olması pek tabii idi, madem ki kendiliğinden ikazda bulunmuyordu, demek ki ya hakkı yoktu, yahut ikazı müsmir olmuyordu. Bir sabah, dayanamadım, mukabele ettim. Arada ömrümü oldukça âdiliğinden iğreneceğim çok çirkin bir müşateme başladı; günlerce sürdü; nihayet Necmettin Beyin tavassutu ile iki taraf da sustu.

(Alemdar) o esnada Beyoğluna (Antant), yani sabık (Levand Herald) matbaasına nakl-i mekân ediyordu. (Antant) esbak Dahiliye nazırı Mehmet Ali beyin idare ettiği bir gazete idi; tacir-i malûm onu kâfi görmemiş, Alemdarcılarla birleşerek bu gazeteyi de nüfuzu altına almıştı. Oldukça güzel döşenmiş bir odada, iki gazetenin âmiri, ayrıca Türkiye ajansının da müdürü olarak bir oturuşu, yorgunluktan şikâyeti ve mevhum hastalıklardan telâşı vardı ki seyredip dinlerken gülmemek için masanın üzerindeki (Diken) nam mizah mecmuasının resimlerine veya yazılarına göz atardım!

●

Mehmet Ali Beyin idare müdürü, muhibbi, kâtibi işgüzarı sabık Matbuat müdürü Hikmet Beydi. Hikmet Beyin telâşlı faaliyeti, terbiyeli neşesi, suya sabuna dokunmadan mahirane idare tarzı hoşuma gider ve (Alemdar) ı terk etmemek için bir sebep teşkil ederdi.

(Devamı var)

— Hayrola yahu! Bu ne vaziyet?
— Ne yaparsın, mesken buhranı!..

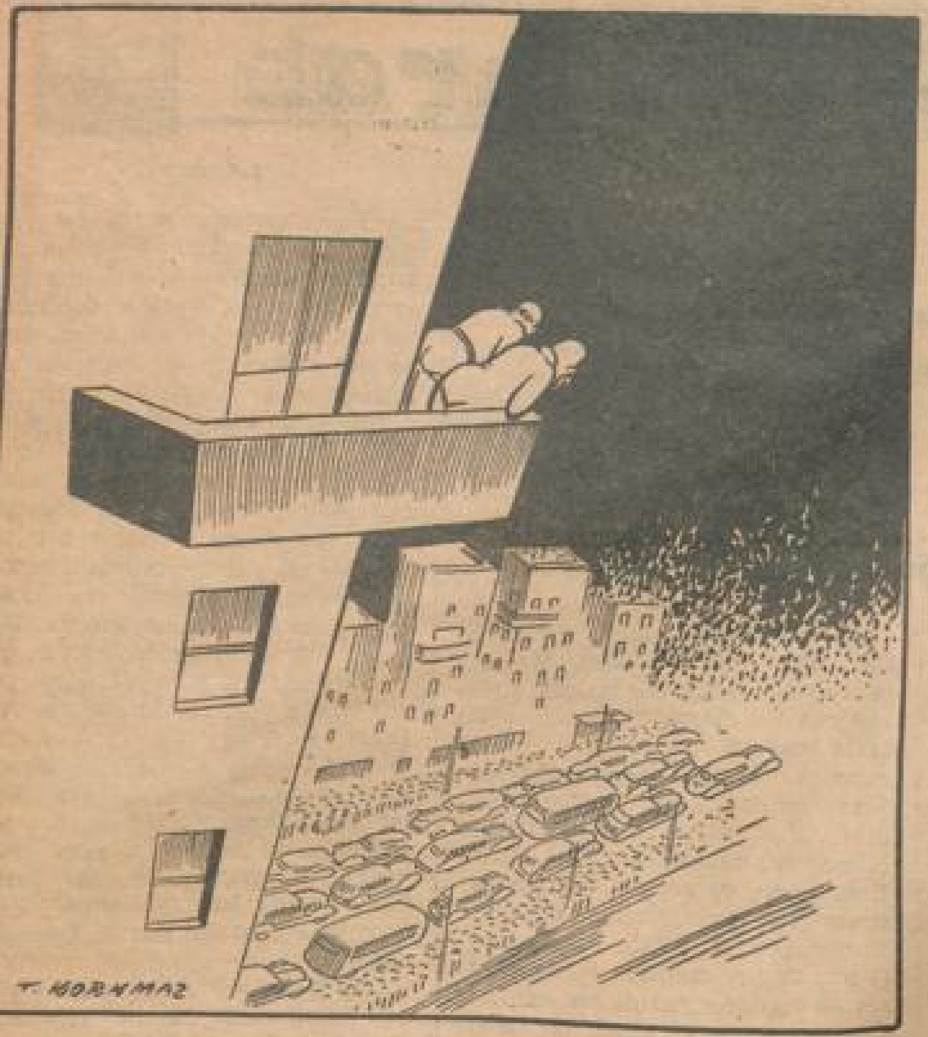

— Kanadadan yine 400 otomobil idhal ediliyormuş.
— Biraz da yol idhal etseler bari!

SÜTDEN AĞZI YANAN

Fransız Büyük İhtilâlinden sonra, en namlı liderler birbirlerine düşmüşlerdi. Devlet idaresini eline alan taraf, rakibi addettiğini tereddüt bile etmeden ölüme gönderiyor, giyotinler durmadan işliyordu.

Robespier işbaşına gelmişti. İhtilâlin en büyük idealistlerinden Danton'la arkadaşı Chabot idama mahkûm edildiler.

Cellâtları tarafından giyotinin kurulduğu meydana götürülürken Danton Chabot'u dürttü:

— Bak, dedi. Ahrete gidiyoruz. Şayet orada da bir ihtilâl hareketi kopacak olursa, bu sefer sakın burnumuzu sokmıyalım, emi?!

BİR FARK

Büyük Fredrik'in Avusturya elçisi, bir gün Viyana sarayında verilen ve bütün sefirlerin bulunduğu bir ziyafette idi.

Şarap bardağını kaldırırken eli titredi, masaya birkaç damla döküldü. Bunu gören Prens Kaunitz alaylı bir tebessümle ve karşısındakini müşkül vaziyete sokmak istiyen bir diplomat tavriyle sordu:

— Demek, Berlinde hep böyle yaparsınız, şerefe kaldırılan bardaklardan masaya birkaç damla dökersiniz?!

Elçi büyük bir soğukkanlılıkla cevap verdi:
— Hayır.. Fakat kazaen birisi böyle birşey yapacak olursa, onu görmemezlikten geliriz!

O da Beni Öldürmüştü !

Bir mecliste gayet mübalağalı hikâyeler uydurarak kendi başından geçmiş gibi anlatan bir adam Fransız muharrirlerinden Nodier'nin nihayet canını sıkmış, demiş ki:

"— Başıma gelen bir vakayı da ben anlatacağım. Abruzzes dağlarında tek başıma, yaya olarak gidiyordum. Bir boğazdan geçerken karşıma birdenbire beş haydut çıktı. "Ya keseni ver, ya canını alırız!" dediler. Ben soğukkanlılığımı kaybetmedim. Bir anda tabancalarımı çekerek iki kurşunda iki haydudu cansız yere serdim. Üçüncüsü üzerime yürüdü; tabanca kabzasiyle kafasını parçaladım. Dördüncüsünü de yine tabancamın namlusunu göğsüne sokarak geberttim!"

Yalancı herif:

— Peki, diye sormuş, beşinci haydudu ne yaptınız?
Nodier şu cevabı vermiş:

— Beşinci haydut mu? Ha! Söylemeği unuttum: O da beni öldürmüştü!

Gazeteler ve gazetecilik

Fıkra Muharrirliği Salğını

Zamanla mânasını değiştiren, daha doğrusu yepyeni bir mâna alıp eskisini isimsiz bırakan kelimelerimizden biri de "Fıkra" dır.

Eskiden bu söz, gazetelerde günlük vukuattan ilham alınarak yazılmış küçük bir makale mânasına gelmezdi. Zaten öyle bir şey de pek yapılmazdı.

Şimdiki mânada harcıâlem şekle sokulan "Fıkra" yı ilk tanıtıp okutturan "Takvimden bir yaprak" sütununda merhum Mahmut Sadıktır. Bu fıkralar - Fıkra ismi verilmezdi o zaman - (Yeni gazete) nin ilk sahifesinde, son sütun sonunda çıkardı.

(Sabah) ın ve (Peyam Sabah) ın aynı yerinde Ali Kemal merhumun yazdığı kısacık fıkralar, fıkra yazıcılığı tarihinde (Takvimden bir yaprak) dan sonra gelmekle beraber hemen şahsiyata yer verdiği için çok okunurdu.

(Seday-ı Millet) gazetesinde ilk sahifenin son sütunu başında Baha Tevfik tarafından yazılan fıkralar içinde güzelleri olurdu.

Bir aralık o gazete bu sütunu bana vermişti. (Fener) başlığını bulmuş (Alev) imzasını atmıştım. Lâkin işin uhtesinden gelemiyeceğimi anladığımdan galiba iki tane karalayıp bırakmıştım.

Benim fıkracılığım (Nakş berâb) sütunu ile ve (Aydede) imzasiyle evvelâ (Alemdar) da başlamış, az sonra (Peyam Sabah) da devam etmiştir. Fakat bunlar çok defa tek fıkra değildi; muhtelif mevzular üzerinde kısa kısa fıkralardan teşekkül ederdi. Nümunesini o devirde çıkan (' Echo de Paris) den almıştım. Sahifede yeri değişirdi; hele Mihran Efendi bunları ilk sahife yerine üçüncüye koydurur ve baş mürettibe her gün başka başka sütunlara yerleştirmesini ikide bir tenbih etmekten usanmazdı.

— Neden böyle yapıyorsun? derdim.

— Okuyacak olan insan sütunların hepsine göz gezdirir, arar. Daha tesirli olur! derdi.

Zamanın dümdüz, başlıksız ve monoton gazete sahifeleri için o değiştirme tarzı gerçekten lâzımdı; sütunlara bir başkalık verirdi.

Refi Cevadın da Alemdarda ilk sahife, sonuncu sütun altı köşesinde güzel fıkralar yazıldığı malûmdur. Asım Us'un (Tanin) de çok okunan bir fıkra köşesi vardı.

Mütareke devrinde ve (Akşam) daki Falih Rıfkı'nın fıkralarını hâlâ unutmadık. Yakup Kadri de yine o devirde (İkdam) a fıkralar yazardı. Doğrusu, Falih iyi bir fıkracıydı ve sanıyorum ki sonradan baş muharrirliklerinde bile fıkracı olarak kaldı. Oynak ve cinaslı...

İşte Cumhuriyet devrinden önceki fıkracılar... Yeni devirdekileri hepimiz biliyoruz, tarife hacet yok. Eskiden gazetelerin behemehal fıkra koymaları şart değildi.

Bu gün fıkra koymıyan gazete yoktur, hem de bir, iki, üç değil, işi beşe, altıya kadar götüren var.

Yeniden gazete çıkaracak olan bir dostum söylüyordu:

— Hangi gazeteci ile görüşsem bana fıkra yazmaktan bahsediyor.

Öyledir, şimdi her meslektaş, eskisi ve yenisi ilk önce fıkracı, sonra gazetecidir.

Matbuatta da salgın, fıkradır. Çiklet modası gibi birşey: Hepimizin kalemi fıkra çiğneyip fıkra şişiriyor ve fıkra patlatıyor!

R. H. K

KİRPİ
DİKLERİ

Yenilerde ve ...rde Nimet

Cumhuriyet Bayr... ...rinden bir h...
Şimdi söyliyelim ... ...in devamlı...
talihlileri o rejim... ...zahiri de
ka göstermemekte ... ...rliği etmiş gibi
lar, Küfran-ı nimette bulundular.

Şehr... daha doğrus...
ti ... zengin, en do...
t... ...borsacı, istifçi, tü...
ire ... ve her cemaat...
ahali ... meskûn mahallele...
dola... Koca koca evler,
lar, ...lerle süslü o m...
bayrama iştirak sade ...pılara birer, nad...
bayrak asmaktan ibaret... yordu.

Bir kaç yüz ampul ... kaç yüz volt el...
rafını bile göze a... ...zum görmemişle...
yonerler! Şenlikten ... Belediyeni...
ışıklı caddelerde ... ...şenliğin keyfini d...
verdiği büfesi bedava ...oda çıkardılar.
o hususta da millet ve ...vlet bütçesinden
bir pay ayırmağı bildi...

Hattâ daha acaibi şu ... ki Türk, Rum
Yahudi, Ermeni elinde... ...edi katlı ve her
katı üç daireli kocaman apartıman kapılarına asılı bayrakları ... yünlü ku...
maştan, iri boy, gösteriş... ...yeni de değil-
di; kırmızı kısmı boya... ...ez ve ay yıldız
ları patiskadandı!

Ama apartıman kap... ...ronz tezyinatlı v...
hesi mermerdendi. T... banyolar da yeşi...
somakiden olmalıydı!

Sahipleri bayanları... mücevherlerini
zip önünde bir ampul ... ...tsalardı gelip geç...
leri kamaşırdı, her bal... ...da minimini bir
danı ışıklanırdı. Gel ... patiskadan bay...
ları âdi direkleri sırtl... ...da parçalama!

Bu adamlar demok... rejiminden de
çaresini bulmuşlardı. ...le ya, tek parti...
gibi hükûmet ...vini ... ...di...
Öte yandan orta ha... ...en aşağı vatand...
dukları mahallelerden geçtim: Zavall...
mı bir sürü kâğıt bay... ...lar, yine kâğıttan
ikişer, üçer ampullü ... ...lâlarla şenlendir...
dilerin... ...en edememişlerd...

Bir ş... ...aha söyliyeceğim
devrinin ... ...üs şenliklerini d...
sildeniz ... devrin ele başılar...
landırı... ...nı Belediyeye
- velev ... dalkavukluk diyeli...
ve göz... ...ne gayreti diyelim
ları m... ...halleleri, sokakları
rinden nura gark e... ...ken başka ahaliye
kapılarını açarlar, ...ralar kurarlar, b...
den herkesi yedirirl... içirirler, fişek ve
lerce altın yakarlar...

O şenlikleri ve ... ...maları hükûmet
ve Belediye değil, rej... ...min kodamanlar...
üzerine alırdı; devle... masraf ettirilmezdi
Yeni rejimde şeh... memur maaşını
vermekten âciz olan belediye donatıyor
ve halk sokaklarda t... ...kram görmeden
dönüp dolaşırken k... ...amanları balo bü-
fesinde devlet bütçe... yedirip içiriyor.
kozla, viski ile!

Belki ...arb usulü budur.
Lâki... ...izi... ...n eski usulü...
daha ... ...idi. Rejimden k...
kalbur... ...ine gelmişler k...
cümay... ... sayılsa bir n...
nimetş... ...lık eseri göster...
ni mecb... ...sayarlardı.
Zahiri... ...tarmak zahmet...
mıyoruz, artık!

İna...nmıyacak G...Şeyler

Dört köşe yumurta:

Amerikada bir adamın pilicı tamamiyle dört köşe bir yumurta yumurtlamıştır.

Lisan hocası:

Meşhur İngiliz dili hocası Joseph Conrad yirmi beş yaşına gelinceye kadar bir keli...

...me konuşm...

Futbol:

Garbi A...
vahşileri t...
bol oyunu ...
maçta top ...
insan kafa...
dır.

KİRPİ DİKLERİ

Yenilerde ve ...rde Nimet Hakkı

Cumhuriyet Bayr... ... ...rinden bir hafta geçti.
Şimdi söyliyelim ... ...nin devamlı ve büyük
talihlileri o rejim... ...ri zahiri de olsa - alâ-
ka göstermemekte ... ...rlığı etmiş gibi davrandı-
lar, Küfran-ı nimette ...bulular.

Şehirliler daha doğrusu ekseriye-
ti bakımdan zengin, en doğrusu muh-
tekir, borsacı, istifçi, türedi ve sa-
ire cinsten ve her cemaatten fırsatçı
ahali ... eskin mahallelerini dönüp
dolaştık. Koca koca evler, apartıman-
lar, ...lerle süslü o mahallelerde
bayrama iştirak sade ...pılara birer, nadiren ikişer
bayrak asmaktan ibaret ...alıyordu.

Bir kaç yüz ampul ...ir kaç yüz volt elektrik mas-
rafını bile göze al... ...uzum görmemişlerdi bu mil-
yonerler! Şenlikten ...lerini Belediyenin donattığı
ışıklı caddelerde ... ...enliğin keyfini de vilâyetin
verdiği büfesi bedava ...oda çıkardılar. Köftehorlar
o hususta da mill... ve... ...vlet bütçesinden kendilerine
bir pay ayırmağı bildi...

Hattâ daha acaibi ... ...ki Türk, Rum
Yahudi, Ermeni elinde... ...edi katlı ve her
katı üç daireli kocaman ...apartıman kapı-
larına asılı bayrakların ...azısı yünlü ku
maştan, iri boy, gösteriş... ...'e yeni de değil-
di; kırmızı kısmı boya... ...ez ve ay yıldız
ları patiskadandı!

Ama apartıman kap... ...ronz tezyinatlı ve bina cep-
hesi mermerdendi. Ta... ...banyolar da yeşil veya mavi
somakiden olmalıydı!

Sahipleri bayanları... ...mücevherlerini balkona di-
zip önünde bir ampul ...ksalardı gelip geçenlerin göz-
leri kamaşırdı, her ba... ...da minimini bir taksim mey-
danı ışıklanırdı. Gel ... ...patiskadan bayraklar astık-
ları âdi direkleri sırtla... ...da parçalama!

Bu adamlar demok... ... rejiminden de faydalanmak
çaresini bulmuşlardı. ...de ya, tek parti ... ...
gibi hükûmet ku...eti ...vini ... diyemezdi ya?

Ote yandan orta hal... ...n aşağı vatandaşların otur-
dukları mahallelerden geçtim: Zavallılar! Bayra-
mı bir sürü kâğıt bay... ...lar, yine kâğıttan askılar ve
ikişer, üçer ampullü ...mlâlarla şenlendirmekten ken-
dileri... ...en edememişlerdi!

Bir şe... ...aha söyliyeceğim: Biz istibdat
devrinin ...üs şenliklerini de görmüş ne-
sildeniz. O devrin ele başları şehrin ışık-
landırılması... Belediyeye bırakmazlar
- velev ... dalkavukluk diyelim, yaranmak
ve göz... ...ine gayreti diyelim - bulunduk-
ları mahalleleri, sokakları kendi kesele-
rinden nura gark e... ...ten başka ahaliye bahçelerinin
kapılarını açarlar, ...frular kurarlar, bedava büfeler-
den herkesi yedirirl... ...içirirler, fişek ve mehtaba yüz-
lerce altın yakarlar...

O şenlikleri ve ...na... ...maları hükûmet
ve Belediye değil, rej... ...min kodamanları
üzerine alırdı; devle... ...masraf ettirilmezdi.

Yeni rejimde şeh... ...memur maaşını
vermekten âciz olan ...belediye donatıyor
ve halk sokaklarda t... ...kram görmeden
dönüp dolaşırken k... ...amanları balo bü-
fesinde devlet bütçe... ...yedirip içiriyor. Hem de ista-
kozla, viski ile!

Belki ...rb... usulü budur.
Lâkin bizi... ...n eski usulümüz şüphesiz
daha ...idi. Rejimden kazanmışlar ve
kalbur... ...üne gelmişler kerhen de olsa,
cümay... ...y sayılsa bir nevi sadakat ve
nimetşinaslık eseri göstermeğe kendileri-
ni mecb... ...sayarlardı.
Zahiri... ...tarmak zahmetine bile katlan-
mıyoruz, ...rtık!

KIRPİ

İna...nıyacak Gö...Şeyler

Dört köşe yumurta:

Amerikada bir adamın ...eli-
... tamamiyle dört köşe bir
...murta yumurtlamıştır.

Lisan hocası:

Meşhur İngiliz dili hocası
...seph Conrad yirmi beş ya-
...na gelinceye kadar bir keli-
me konuşmamıştı.

Futbol:

Garbi Afrikanın Matani vahşileri tarafından bir futbol oyunu oynanmıştır. Bu maçta top olarak kupkuru bir insan kafa tası kullanmışlardır.

Hapishanedekileri taklit

— Teyze, yarın bana içinde testere bulunan bir pasta getirir misin?

"Amerikan karikatürü"

En Zorlu İmtihan

Profesör doktor Bardeleben'in de bulunduğu bir aile toplantısında genç bir askeri doktor, atıp tutuyor, meslekteki muvaffakiyetlerini anlata anlata bitiremiyordu. Nihayet Bardeleben'in sabrı tükendi:

— Pek âlâ delikanlı, dedi. Size bir sual sorayım: Farzediniz ki, bir manevradasınız. Kumandanın bindiği at düştü, köprücük kemiği kırıldı. Civarda baytar da yok, ne yaparsınız?

Genç doktor, bazı tedbirlerden bahsetmeğe başladı, Bardeleben gülümsedi, onun sözünü kesti:

— Nafile, dedi. Hiç biri değil. Hemen o atın iskeletini büyük bir para mukabilinde satın alır, biyoloji müzelerinden birine teklif eder; hem meşhur; hem zengin olursunuz. Zira, köprücük kemiği olan bir ata bu dünyada bir defa daha rast gelinmiyecektir!

Patates Gibi

Bir mecliste şair Liliencron da bulunuyordu. Çok konuşan bir zat, durmadan ölmüş babasından, buyuk babasından bahsediyor, onların memlekete yaptığı sayısız hizmetlerle övünüyordu.

Bu zatı bir müddet dinliyen şair, nihayet dayanamadı:

— Siz, dedi. Bana patatesi hatırlatıyorsunuz..

Adam şaşırdı, sordu:

— Neden?

— Çünkü onun da en iyi tarafları toprağın altındadır!

Çin Elden Gidiyor

Üçler, Ikiler, Birler yahut Dörtler, Onikiler, Onyediler ve sair çeşitli rakamlar şurada burada, şu ve bu meseleleri müzakere, münakaşa ile vakit geçire dursunlar kocaman, koskocaman Çin, Milli hükûmetin elinden gidip Moskovaya tâbi bir teşekkülün avucuna giriyor.

Baştanbaşa komünist bir Çin?

Bu, yarın baştanbaşa komünist bir Asya olabilir. Bir gün, dünya ne şekil alırsa alsın Amerikan kuvvetinin onu - Tıpkı Ikinci Dünya Harbindeki gibi - askeri zaferle elde edeceği kanaatini besliyenler bu kanaati "hayatımızdan geri kalan yılları rahat yaşıyalım, üzülmiyelim" diye besliyorlarsa söz yok.

Arkalarında bırakacakları dünyanın akibeti bu gidişle nikbin falcı kafasının istihracına pek uymıyacak!

Orman Yangınları

Düzcenin Kızıltepe mevkiinde 5 gün süren bir orman yangını daha olmuş.

Bu ajans haberi, genç Ziraat Bakanımızın elini çabuk tutması ve Orman Kanununu bir an evvel değiştirmesi icabettiğini bir defa daha ortaya koymuştur.

Memleketimizin bünyesine uymıyan bu kabil kanunlar, tabii ve milli servetlerimizi mahvetmekten başka bir işe yaramıyor.

Eğer Orman Kanunu bugünkü şekliyle muhafaza edilecek olursa ağaçlarla bezenmiş bayırlarımız, düzlüklerimiz - zamanla - cascavlak kalmağa mahkûmdur.

Akıllı Patron

Lokanta sahibi yeni garsona:

— Saat on iki ben yemeğe gidiyorum..

— Siz yemeğinizi burada yemiyor musunuz?

— Beni burada yemek yiyecek kadar aptal mı sandın?

Beğenmek ve Beğenmemek

Molière'in "Bourgai gentilhomme" piyesi ilk defa sarayda XIV. Louis'nin huzurunda oynandığı zaman kral, piyes hakkında muharrire hiç bir fikir beyan etmez, oyun bitince kalkıp gider.

Bunu gören dalkavuk saray erkânı başlarlar eseri her tarafta çekiştirmeğe... Söylemediklerini bırakmazlar, muharririn yanına da yaklaşmazlar.

Aradan birkaç hafta geçer. Piyes tekrar oynanır ve bu defa kral Molière'i yanına çağırır, der ki:

— Bütün eserleriniz arasında beni en çok eğlendireni bu oldu. Gerçekten mükemmel bir piyes!

Iltifat şayi olur olmaz dalkavuklar muharririn etrafını alırlar ve pohpohlamağa başlarlar.

Bizon Fışkısı

Çikletlerin terkibinde kauçuk ve diğer bazı zararlı maddeler varmış. İstanbul Sağlık müdürü, yaptırdığı tahlil neticesinde bu işi öğrenmiş ve:

— Aman! diyor. Fazla çiğnenen çikletler zararlıdır, sakın kullanmayın...

Bu çikletler, mademki halkın sıhhatine muzırdır, neden yurda girmesini menetmiyor, — varsa — buradaki imalâthaneleri kapatmıyoruz?

Yoksa, bu işede mi politika karışıyor, Amerikalı dostlarımızın gücenecekleinden korkuyor, çekiniyoruz?

Amerikalı dostlarımız yarın çiklet yerine Bizon fışkısı çiğnemeğe başlasalar, onada mı uyacağız?

Sarışınla esmer iki arkadaş

Oda jimnastiği

"Ferrier" in deseni

Sarışınla esmer iki arkadaş (9)

Dans plâklarını seçerlerken

"Ferrier" in deseni

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XXII

— 17 —

Kadının müşfik bir eda ile söylediği sözler Firdes üzerinde tesirini göstermekte gecikmedi. İki gün sonra yine hapishane kapısında buluştular, konuştular ve ziyaretten dönüşte kadın;

— Haydi, kızım, dedi, bugün bizim eve gidelim. Benim de kimsem yok. Karşı karşıya oturup biraz muhabbet ederiz, senin gönlün açılır. Yalnız başına evde oturmaktan sıkıldığın besbelli. Belki kendin farkına varmıyorsun ama seni gördüğümden beri çok değiştin. Günden güne zayıflıyorsun.

— Yalnızlık değil de, Sabrinin başına gelen işler çok üzüyor beni, teyzeciğim.

— Kendini sıkma hanım kızım. Dünyada insanın başına çok şeyler gelir. Üzüntülere tahammül etmek lâzım. Hepsi geçer bunların. Hem sen şu kocanı aklından çıkar. Her zaman söylüyorum ya, ondan sana hayır gelmez artık. Bundan sonra sen kendine uygun bir kısmet arayacaksın.

— Nasıl olur teyzeciğim? Sabriyi nasıl bırakırım? Beni rahat yaşatmak için kendini bu felâkete atan kocamdan ayrılabilir miyim? Duyanlar ne derler?

— Seni sevenler bunu duyarlarsa memnun olurlar, kızım. Bir hırsız karısı olarak yaşamak senin gibi bir tazeye yakışır mı?

Sultanahmetten tramvaya binip konuşarak Beyoğluna çıktılar. Arka sokaklardan birinde üç katlı bir evin kapısından girdiler. Gündüzün elektrik yanan loş bir koridordan geçip ikinci kata çıktılar. Güzel döşenmiş salonda biraz oturup dinlendikten sonra odaları gezdiler. Dört oda da mükemmel surette dayanıp döşenmiş ve hepsinde karyolalar kurulu. Firdes bunları görünce hayretle sordu:

— Hanım teyze, siz evde yalnız olduğunuzu söylüyordunuz, halbuki odalarınızın hepsinde karyolalar kurulu.

Kadın bir ana şefkatiyle Firdesin saçlarını okşadı:

— Biz vaktiyle çok zengindik, hanım kızım. Bir sürü dostlarımız, ahbaplarımız vardır. Çok şükür, şimdi de kimseye muhtaç olmuyorum, rahmetli kocamın bıraktıklariyle rahat rahat geçiniyorum. Kocam öldükten sonra da eski ahbaplardan bir çoğu beni unutmadılar. Vaktiyle Anadoluda çok dolaştığımız için oralarda da bir çok dostlarımız var. İstanbula geldikçe beni yoklarlar, evimde misafir kalırlar.

Güzel mobilyeli odaları dolaşırken Firdesin uzun zaman hayalinde yaşattığı apartıman gözlerinin önüne geliyor, içinden; "Ah diyor, Sabri ile şöyle bir apartıman tutup yerleşebilseydik ne iyi olacaktı! Elbet bir gün otomobil de alırdık.

Gayrı ihtiyari içini çekti. Ev sahibi yine saçlarını okşıyarak:

— Vah vah! dedi. Hâlâ içinden üzüntü çıkmıyor.

— Hayır, teyzeciğim. Üzüntü değil. Eviniz pek hoşuma gitti. Güle güle oturunuz.

— Bundan sonra burası senin evin sayılır, hanım kızım. Her zaman gelirsin, oturup konuşuruz, gece de burada kalırsın. Hele şu kocanı başından defet, inşallah sana hayırlı bir kısmet de buluruz, mesut olursun. Hapishanelere girip çıkmış bir hırsızla oturmak sana hiç yakışmaz.

— Öyle söylemeyiniz, teyzeciğim. Sabrinin başından bir kaza geçti. İnsanın başına herşey gelebilir, diye biraz evvel siz söylediniz ya.

— Öyle ama hırsızlık bir kaza değildir, hanım kızım. *Ce. Re.*

(Devamı var)

Shav'ın Telgrafı

Bernard Shaw'ın bir dostu, kızını evlendiriyordu, ona bir davetiye gönderdi ve kenarına şöyle yazdı: "Kızımın bu mesut gününde bulunmanı muhakkak istiyor ve rica ediyorum."

Shaw, hemen telgrafla cevap verdi: "Maalesef gelemiyeceğim, yalanı postada.."

Baba Oğul

— Erol! sofrada böyle acele acele hiç durmadan yemek yeyip tekrar isteme! Birisi görürse sana: "Küçük obur" der. Ne demek olduğunu biliyor musun?

— Tabii! büyük oburun yavrusu!

KOLAYI VARKEN

— Postacı bena mektup var mı ?

— Isminiz nedir efendim?

— Bana soracağına zarfın üstüne baksana aptal !

Felâket Haberi

Bir gün meşhur doktor Kussmaul'ı, zengin ve hasta bir kadının muayenesine çağırdılar. Kapıdan içeri giren doktor, - aileyi yakından tanıdığı için - bütün varislerin orada olduğunu gördü.

Hepsi de cali tavırlarla: "Endişe içinde" bulunduklarını söylüyorlard.

Doktor, hastayı muayene etti; Bu, sözde merak içinde olanlardan en iyi tanıdığını yanına çağırdı, kulağına fısıldadı:

— Ailenize, münasip bir şekilde felâketi haber veriniz: Hasta bir kaç güne kadar iyileşecektir!

Bilmekdense...

Oskar Vayd borç içinde yüzüyordu. Bir gün alacaklılardan birisi karşısına dikildi. Sabrı tükenmiş bir insan tavrıyla:

— Hiç olmazsa borcunuzu ne zaman ödeyeceğinizi söyleyiniz!

Diye bağırdı. Oskar Vayd sükûnetle cevap verdi:

— Bunu bilmemeniz daha iyi. Hiç olmazsa ömrünüzün sonuna kadar rahat rahat uyursunuz!

VÂİZ

Eski Amerika Cumhurreisi Coolidge, her hususta hasis bir adamdı; az yemek yer, az para sarf eder, az konuşurdu.

Bir gün kiliseden döndü, karısı sordu:

— Vaız iyi miydi?

Coolidge, başını salladı, mükemmel olduğunu anlattı.

— Neden bahsetti?

Cumhurbaşkanının sözü bir kelimelikti:

— Günahtan...

— Neymiş, o günah?

— Senin aleyhinde bulundu, kadından bahsetti!

Tecrübeli Edip

Meşhur Fransız edibi Boileau'yu, saraya mensup bir şövalye sık sık ziyaret ediyor, o ise, bir defa olsun şövalyenin evine gitmiyordu.

Birgün şövalye:

— Dikkat ediyorum, dedi. Beni bir gün bile aramak lütfunda bulunmadınız..

Boileau soğuk kanlılıkla cevap verdi:

— Birbirimizi aramamakla aramak arasında şu fark var dostum: Siz, bana geldiğiniz zaman vaktinizi yaşıyorsunuz, ben kapınızdan içeri girersem, her anımın ayrı ayrı öleceğini biliyorum!

— İşte yeni (10) liralıklar..

— Peki eskileri ne zaman çıkmıştı ?

— 1947 de.

— Yenilik taraftarı bir milletiz vesselâm !

…IDEN
…HNELERİNE

…R U 30—XXII

…gezdiler. Dört oda da mi-
… surette dayanıp döşe-
…hepsinde karyolalar ku-
…es bunları görünce hay-
…rdu:
…nım teyze, siz evde yalnız
…uzu söylüyordunuz, hal-
…alarınızın hepsinde karyo-
…rulu.
… bir ana şefkatiyle Firde-
…rını okşadı:
… vaktiyle çok zengindik,
…ızım. Bir sürü dostları-
…aplarımız vardır. Çok şü-
…di de kimseye muhtaç ol-
…, rahmetli kocamın bı-
…yle rahat rahat geçiniyo-
…ocam öldükten sonra da
…plardan bir çoğu beni
…lar. Vaktiyle Anadoluda
…tığımız için oralarda da
…ostlarımız var. İstanbula
… beni yoklarlar, evimde
…alırlar.

…mobilyeli odaları dolaşır-
…sin uzun zaman hayalin-
…ğı apartıman gözlerinin
…liyor, içinden; "Ah di-
… ile şöyle bir apartıman
…leşebilseydik ne iyi ola-
…et bir gün otomobil de

…htiyari içini çekti. Ev
…e saçlarını okşıyarak:
… vah! dedi. Hâlâ içinden
…kmıyor.
…r, teyzeciğim. Üzüntü
…iniz pek hoşuma gitti.
… oturunuz.
…dan sonra burası senin
…r, hanım kızım. Her za-
…sin, oturup konuşuruz.
…urada kalırsın. Hele şu
…ndan defet, inşallah sa-
… bir kısmet de buluruz.
…rsun. Hapishanelere gi-
… bir hırsızla oturmak sa-
…kışmaz.
… söylemeyiniz, teyzeci-
…rinin başından bir kaza
…nın başına herşey gele-
… biraz evvel siz söyledi-

… ama hırsızlık bir kaza
…anım kızım. Ce. Re.
(Devamı var)

…lar..
…nan çıkmıştı ?
…r milletiz vesselâm !

Şehirden notlar

Domuz Sokağı Köşesi

Domuz istihlâki azaldı mı? — Her an bir ölüm tehlikesi — Dünyanın en cesur dükkâncısı — Bu garibeyi muhafaza edelim

Yeni adını kimse öğrenmedi, bilmiyor. Hâlâ (Domuz sokağı) demekte devam ediyoruz. Hem de eskiden olduğu gibi dükkânlarında sıra sıra domuzlar asılı olmadığı halde...

Şimdi o daracık sokakta domuzla alâkalı maddeler satan galiba tek dükkân kaldı. Ötekiler ekseriyetle radyocu, alektrikçi ve kumaşçı. İstanbulda domuz eti sarf olmuyor mu?

Oluyor, elbette. Birahanelerde ve mezecilerde sıcak sudan çıkarılarak müşteriye verilen kızıl derili sucuklar domuz eti ile doldurulmuştur ve kangal kangal istihlâk olunmaktadır.

Domuz eti bilâkis yeni müşteriler buldu ve hıristiyan gıdası olmaktan çıktı. Ne ise, mesele o değil. Şu Domuz sokağı ne olacak?

Karaköye bir takım binalar yıkılarak otomobil parkı yapılacak. Âlâ. Lâkin Bankalar caddesinden Köprüye dönerken o Domuz sokağı köşesi şimdiki haliyle duracak mı?

Gazeteci — Altı kişiyi öldüren serseri canavar!
Çocuk — Babacığım, imdat!!
Baba — Korkma yavrum, o canavar değil, gazete satıyor!

YALAN

Meşhur Mark Twain, bir ziyafetteydi. Yanına düşen bir genç kadına iltifat etmek lüzum hissetti:

— Ne kadar güzelsiniz.

Dedi.

Kadın, patavatsızdı. Bu cümleden alındığını anlatmak için:

— Maalesef, dedi, iltifatınıza mukabele edemiyeceğim.

Mark Twain kestirme bir mukabelede bulundu:

— Zararı yok. Siz de benim gibi yapınız: Yalan söyleyiniz!

İstimlâk pahalılığı yüzünden duracakmış. Acaba işlekliğine rağmen bu yerden daha tehlikeli, daha dar ve çapraşık bir yer nerede vardır?

Aferin o sol köşedeki şapka kalıpçısına! Cesur adam, canını dişine takmış adam doğrusu...

Köşeyi dönerken her iki otomobil bir defa burnunu dükkânın ta içine doğru çeviriyor. Firen tutmadı, direksiyon arızaya uğradı, şoför yanlış bir hareket yaptı mı şangır şungur camları kırarak, duvarlar göçerterek adamcağızı altına alabilir.

Şapka kalıpçısı günde bu tehlikeye kaç defa maruz?

Her an! Zira köşeden dönen otomobilin ardı arası kesildiği yoktur.

Lâkin tuhafı şudur ki dükkâncı - alışmış artık! - sakin ve hevecansız, işiyle meşgul.

Yürekleri çarpan otomobildekiler!

Ancak hepimiz müsterih olalım: Kazalar daha ziyade düz, rahat, geniş yollarda oluyor. Domuz sokağı köşesinde şimdiye kadar hamdolsun kimsenin burnu kanamadı.

Kanamadı ama muhakkak ki o köşeye benziyen bir köşe - otomobil geçidi olarak - değme şehirde yoktur.

Orası bir garibedir. Garibeyi muhafaza edeceğiz!

Sinema Dedikoduları

Spencer Tracy'nin boş zamanlarında oyalandığı bir çok sevdiği şeyler vardır: Piyano ve flüt çalar, tenis oynar ve yağlı boya resim yapar.

Jamy Holt: "Eğer erkek olsaydım bir kadın artist görünce kaçardım. diyor, artistlerin kocalarına acıyorum. Artistler öbür kadınlardan daha hoştur ama, kendileri ve sanatları ile uğraşmaktan, kocalarına ayıracak vakitleri yoktur."

Greta Garbo, baharda (George Sand) filmini çevirmek için Fransaya gidecek.

Veronika Lake; Yogui banyosu, sinirler için çok iyidir, diyor. Aynı zamanda da hiç bir tertibata lüzum olmadığından her yerde, hattâ çadırda bile yapılabilir."

Yogui banyosu şudur: Islak bir havluyu sıkıp vücude yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı sürdükten sonra avuçla kurulanmak.

Fransız artistlerinden Françise Rosay, iki İngilizce film çevirmiştir. Zaten kendisi Londralıların en çok beğendiği yıldızlardandır.

Yeni neşriyat:

AYLIK ANSİKLOPEDİ

5 inci cild - 54 sayısı çıktı. İçinde Afyon hakkında bir etüd, firavunlar devrine dair bir yazı, sahne sanatkârı merhum Sadinin hayatından bahseden bir tetkik ve bir çok başka makaleler, resimler vardır. Almayı unutmayınız.

Kabahat kitapta

Kadın — Kitap bu yemeğin enfes olacağını söylüyordu!

"Bob's dijest" den

CUMHURİYET

Sen, ne sadece heykel,
Ne de zafer takısın!
Ufukların hep birden
Söylediği şarkısın!

Senin aydınlığında,
Tanıdık kendimizi;
Dinledik asırlardan
Akseden sesimizi!

Senin gür dallarında
Bir meyve, demokrasi!
Yaşasın ebediyen,
Millet ve demokrasi!

Şadi Usal

Fransız Politika Adamları Cinsî Cazibeden Mahrum İmişler

Arjantinli zengin bir fabrikatör karısı olan Carmen Arengo, Avrupayı gezdikten sonra memleketine dönmeden evvel şu beyanatta bulunmuştur:

"— Fransada kadınlara rey hakkı verildi; fakat ne yazık ki Fransız politika adamları cinsi cazibeden mahrum kimselerdir. Kadınlar için politikada o cazibenin bir de itimad telkin edecek mahiyette olmanın büyük ehemmiyeti vardır. Meselâ bizde Peron, tıpkı Mussolini, Hitler ve Eden gibi kadınları teshir eder. Churchill ve Roosevelt gibi adamlar da itimad veren şahsiyetlerdir. Nitekim vaktiyle Briand da öyle idi. Bu sefer sizin devlet ve hükûmet adamlarınızla tanıştım. Hiç biri ne cazibelidir, ne de itimad telkin edecek hüviyette... Bidault ufak tefek ve sarsaktır; Thorez belki on sene önce fena değildi, şimdi fazla yağlanmış. Blum ve Schuman kadınları alâkadar edemezler. Reynaud çok mini mini! Yalnız Herriot'yu sempatik buldum. Fakat bir dadı veya sütninenin tahakkümü altında yaşadığını öğrenince canım sıkıldı. Hattâ sizin maruf de Gaulle de bir şey değil; ciddiye alınamaz. Hem çirkin, hem çok uzun boylu, hem de sert sesli... Kadınların kendisine uzak durduklarını söylediler; hak verdim. Asıl şaştığım şudur: Charles Boyer, Adolphe Menjou, Jean Marais gibi sevimli adamlar yetiştiren bir memleketin politikacıları, cinsi cazibeden nasıl oluyor da bu kadar mahrum bulunuyorlar? Filvaki genç nazırlar arasında az çok bir şeye benzeyenler mevcutsa da onlar da henüz birer şahsiyet olamamışlardır!."

Carmen Arengo Türkiyeye uğrasaydı acaba ne derdi?

TEKZİP

Amerikalıları heyecana düşüren bir şayia çıkmıştı: Mark Twain öldü.

Bir gazeteci, işin hakikatini öğrenmek maksadiyle Mark Twain'in bulunduğu şehirdeki ikametgâhına bir telgraf çekti ve meşhur muharririn ölüp ölmediğini sordu. Şu cevabı aldı:

"Ölümüm hakkındaki söylenti fazla mübalâğalıdır.

Mark Twain"

— Adam benimle evlenmeği teklif ediyor. Fakat babam yaşında. Anneciğim, sen alâkadar olur musun?

'Amerikan karikatürü'

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

— Bu tavan çok alçak bayan...
— Ne zararı var, ayakta uyumuyorsun, ya!
"Ecnebi karikatürü"

Beraber Kaçacakmış !

Büyük Frédéric, işlerin pek berbat gittiği Rosbach muharebesi sırasında askerleriyle beraber kuru ot üstünde yatıyor ve felâketin kaçınılmaz hale geldiğini anlıyarak uykusuz geceler geçiriyordu.

Bu esnada maiyetindeki muhafız askerlerden birinin kaçtığını ve yakalandığını haber verdiler. karşısına çağırdı ve firarının sebebini sordu :

— Nasıl kaçmıyayım? İşlerin pek bozuk, bir netice alacağa benzemiyorsun. Hayatımı başka bir yoldan kazanmak istedim. Burada ümit yok.

Kral şu cevabı verdi :

— Hakkın var. Lâkin şu muharebede de benimle beraber kal. Eğer sonunu getiremezsen, vaadediyorum, ben de seninle beraber kaçarım !

Tasarruf Hesapları

1949 İkramiye Plânı

75000 Lira

Büyük ikramiyeler

3 Tane 10000 Lira
3 „ 5000 „
12 „ 1000 „

Türk Ticaret Bankası

(Tesis tarihi 1914)
İstanbul Şubesi Tel. 24478
Osmanbey Ajansı Tel. 80481

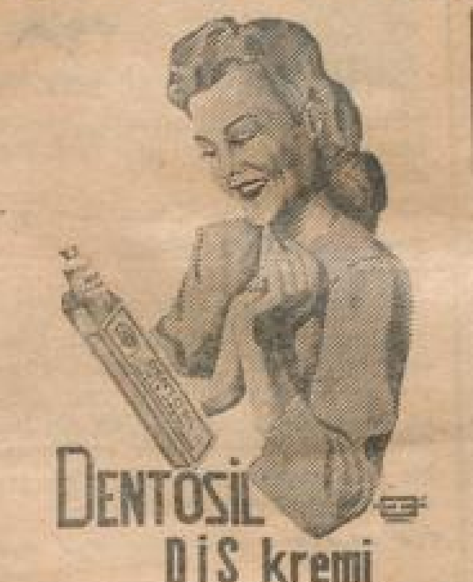

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer :
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

Garanti Bankasının

Apartıman İkramiyesi Çekildi

Garanti Bankasının 29 Ekim günü çekilmesi mukarrer Küçük Cari Hesaplara mahsus apartıman dairesi ve muhtelif para ikramiyelerine ait keşideler Ankara'da Bankanın Merkez Binasında ve İkinci Noter Şakir Baran'ın huzuriyle çekilmiştir.

Bu çekilişte apartıman dairesi Bankanın ANKARA Şubesinde kayıtlı 533 numaralı Hesap sahibi MAHMUT NEJAT HAZNEDAROĞLU'na isabet etmiş ve ayrıca aşağıdaki hesap numaraları da muhtelif para ikramiyeleri kazanmışlardır.

İstanbul Şubesinde:

1120 – 3757 – 968 – 1972 – 2098 – 1585 – 1786 – 3491
2542 – 1206 – 668 – 1924 – 3418 – 1425 – 1083 – 1786
1330 – 1

Not: Bunlardan başka Ankara ve İzmir şubemizde muhtelif hesap numaralarına çeşitli para ikramiyeleri isabet etmiş olup, hesaplarına alacak kaydedilmiştir.

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli
KADIN GAZETESİ
Hanımeli
11 inci sayısını mutlaka alınız.
Kış modasının esasları, birçok el işi modelleri pratik bilgilerile roman, hikâye, fıkra ve güzel yazılarla
40 renkli sahife 50 kuruştur.
İstanbul TAN Matbaası